D. Kiviui
Rokiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriui
2017-05-03
Valerijus Rancevas

Rokiškio rajono savivaldybės administracija
20 17 m. 05 09
Nr. 6D-5.25-1686
ORIGINALAS
NEBUS SIUNČIAMAS

2019-02-07 Nr. ESP-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4/9, LT-01105 Vilnius,
tel. (8~5) 266 3661, faks. (8~5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Savivaldybėms
Regionų aplinkos apsaugos departamentams

2017- 05-02 Nr. (9-1)-D8- 3245
Į Nr.

Kopija
Lietuvos savivaldybių asociacijai

DĖL SAVIVALDYBIŲ APLINKOS APSAUGOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠOMIS FINANSUOJAMŲ PRIEMONIŲ

Aplinkos ministerija, įvertinusi Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – Programa) lėšų naudojimo praktiką, papildė ir patikslino Programos lėšų naudojimo rekomendacijas (toliau – Rekomendacijos), bei detaliau apibūdino kai kurias priemones.

Rekomendacijų tikslas – savivaldybių, įgyvendinančių Programas, ir regionų aplinkos apsaugos departamentų darbuotojų, kontroliuojančių Programos lėšų panaudojimo teisėtumą, vienodas finansuotinų priemonių traktavimas. Rekomendacijos parengtos atsižvelgus į savivaldybių prašymus išaiškinti, kokios priemonės gali būti finansuojamos Programos lėšomis. Rekomendacijose pateikiamos priemonės, kurios atitinka Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatas. Programos lėšomis gali būti finansuojamos ir kitos priemonės, kurios atitinka Įstatymo nuostatas ir kuriomis įgyvendinamos savivaldybių kompetencijai Įstatyme ir kituose teisės aktuose priskirtos funkcijos aplinkosaugos srityje. Programos lėšos negali būti naudojamos priemonėms, kurios neatitinka Įstatymo nuostatų ir nesusijusios su savivaldybių funkcijomis aplinkosaugos srityje.

Rekomendacijos skirtos savivaldybėms ir regionų aplinkos apsaugos departamentams. Savivaldybės Rekomendacijas gali pradėti taikyti finansuodamos Programos lėšomis 2016 metais įgyvendinamas priemones. Šios Rekomendacijos skelbiamos Aplinkos ministerijos interneto svetainės rubrikos „Aplinkosauginiai mokesčiai ir su jais susijusios programos“ porubrikėje „Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo programa“.

PRIDEDAMA:

1. Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo rekomendacijos, 4 lapai.
2. Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo rekomendacijų lyginamasis variantas, 4 lapai.

Aplinkos ministerijos kancleris Robertas Klovas

Aidas Juozapaitis, 8~706 63527, el. p. aidas.juozapaitis@am.lt

r777.docx

Atkurtai Lietuvai

EMAS

Suderino: Raimondas Simanavičius, Regina Strumskienė, Asta Zakarevičienė, Reda Dūdiene, Nataša Aleksiejeva, Rita Baltakienė

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo rekomendacijos

Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – Programa) lėšos naudojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymu (toliau – Įstatymas), Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu ir kitais teisės aktais.

Savivaldybės įgyvendinamos konkrečios priemonės pavadinimas gali skirtis nuo pavadinimo priemonės, nurodytos šiose rekomendacijose, tačiau savivaldybės įgyvendinama priemonė turi atitikti Įstatymo nuostatas.

Programos lėšos negali būti naudojamos su savivaldybių funkcijomis aplinkosaugos srityje nesusijusioms priemonėms finansuoti.

Priemonės suskirstytos į priemonių grupes, kurios nurodytos Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje „Specialiosios programos lėšos naudojamos“:

1. Aplinkos kokybės gerinimo ir aplinkos apsaugos priemonės:

1.1. valstybinio fondo žemėje esančių bešeimininkių karjerų ir durpynų, kurių ištekliai neįtraukti į valstybės balansą, rekultivavimo ir (ar) sutvarkymo darbai;

1.2. neigiamą poveikį aplinkai darančių bešeimininkių ir savivaldybei priklausančių statinių, įrenginių (pvz., vandens gręžiniai, užtvankos, fermos ir pan.), jų liekanų griovimo, ardymo, tamponavimo, konservavimo, po statinio nugriovimo aplinkos sutvarkymo darbai;

1.3. dviračių ir kito bevariklio transporto takų ir kelių, kitų su tuo susijusių infrastruktūros elementų projektavimo, įrengimo ir priežiūros darbai;

1.4. savivaldybės teritorijoje esančių valstybės saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo darbai (pvz., informaciniai ženklai ir stendai, apsauginės tvorelės, rekreaciniai įrenginiai, šienavimas, menkaverčių krūmų iškirtimas, pažintinių takų ir apžvalgos aikštelių įrengimas ir pan.);

1.5. savivaldybės draustinių steigimo, ribų keitimo, jų tvarkymo priemonių nustatymui reikalingų dokumentų rengimas. Savivaldybės gamtos paveldo objektų apsaugos ir tvarkymo darbai, gamtos paveldo objektą skelbiant saugomu reikalingų dokumentų rengimas;

1.6. smėlio, druskos ir purvo mišinio, kuris didina kietųjų dalelių koncentraciją aplinkos ore, surinkimo iš miestų gatvių ir šalinimo darbai;

1.7. gatvių plovimo ir (ar) laistymo, naudojant ir (ar) nenaudojant kietąsias daleles surišančias medžiagas, darbai ir kietąsias daleles surišančių medžiagų įsigijimas;

1.8. valstybės ir savivaldybei patikėjimo teise perleistų vandens telkinių įžuvinimo ir žuvų gelbėjimo, jų dusimo atveju, darbai;

1.9. gyventojams priklausančių gaminių, turinčių neigiamą poveikį aplinkai darančių medžiagų, atliekų tvarkymas;

1.10. valstybei ar savivaldybei priklausančių užtvankų remonto ir rekonstravimo darbai, tvenkinių naudojimo ir priežiūros taisyklių parengimas. Užtvankų projektavimas ir statyba nefinansuojama. Kitų hidrotechninių statinių (pvz., hidroelektrinė) projektavimo, statybos, remonto ir rekonstravimo darbai nefinansuojami;

1.11. krantotvarkos priemonių, numatytų aplinkos ministro įsakymu patvirtintoje Pajūrio juostos tvarkymo programoje, įgyvendinimo darbai;

1.12. biologinės įvairovės išsaugojimo, saugomų rūšių ir natūralių buveinių apsaugos (pvz., natūralių pievų išlaikymas (šienavimas, krūmų kirtimas), varliagyvių migracijos kelių apsauga, gandralizdžių perkėlimas nuo elektros stulpų ir pan.) darbai. Naminių ir beglobių naminių gyvūnų priežiūra, jų skaičiaus reguliavimas ir apskaita (pvz., žetonai) nefinansuojami;

1.13. aplinkos ministro įsakymu patvirtintame Invazinių Lietuvoje rūšių sąraše esančių rūšių (pvz., Sosnovskio barštis ir pan.) kontrolės įgyvendinimo darbai;

1.14. varninių paukščių ir mašalų gausos reguliavimas;

1.15. išmetamų į atmosferą, vandenį, žemės paviršių ir gilesnius jo sluoksnius teršalų mažinimo įrenginių (pvz., nuotekų ir lietaus surinkimo, valymo, vandens tiekimo ir kokybės gerinimo, šildymo sistemos ir jų elementai) įsigijimas, projektavimas, statyba, remontas, rekonstravimas, inventorizavimas. Melioracijos sistemų tvarkymas nefinansuojamas;

1.16. valstybei ar savivaldybei priklausančių hidrotechninių statinių griovimas ir išmontavimas;

1.17. mokslo taikomųjų darbų ir studijų, susijusių su išvardintomis aplinkos kokybės gerinimo

Suderino: Raimondas Simanavičius, Regina Strumskienė, Asta Zakarevičienė, Reda Dūdiene, Nataša Aleksiejeva, Rita Baltakienė

priemonėmis, rengimas;

1.18. išvardintoms priemonėms įgyvendinti reikalingos dokumentacijos rengimas.

2. Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonės:

2.1. atliekų surinkimo iš viešųjų teritorijų priemonių (šiukšlių ir ekskrementų surinkimo dėžės, konteineriai ir pan.) įsigijimas ir įrengimas;

2.2. komunalinių atliekų surinkimui ir (ar) rūšiavimui jų susidarymo vietose skirtų priemonių įsigijimas ir jų transportavimas į eksploatacijos vietas. Minėtų priemonių (pvz., konteineriai) eksploatavimas ar kitokios jų administravimo paslaugos ar darbai nefinansuojami;

2.3. komunalinių atliekų turėtojo registro programinių priemonių sukūrimas ir tvarkymas, atliekų tvarkymo sistemos organizavimui ir administravimui reikalingų duomenų įsigijimas;

2.4. komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikiančio atliekų tvarkytojo parinkimo atrankos konkurso sąlygų (pirkimo dokumentai, paslaugos teikimo sutartis, techninė specifikaciją ir pan.) parengimo paslaugos;

2.5. atliekų surinkimo konteinerių aikštelių, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių, buityje susidarančių pavojingų atliekų surinkimo punktų ir mechaninio – biologinio apdorojimo įrenginių projektavimas, statyba, rekonstravimas, remontas;

2.6. atliekų tvarkymo planų ir kitų dokumentų, reikalingų išvardintoms priemonėms įgyvendinti, rengimas.

3. Atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymo priemonės:

3.1. atliekų surinkimo, transportavimo, perdirbimo, kitokio naudojimo ar šalinimo darbai;

3.2. atliekų, kuriomis užteršta teritorija, nustatymo ir atliekomis užterštos teritorijos išvalymo ir sutvarkymo darbai;

3.3. išvardintoms priemonėms įgyvendinti reikalingos dokumentacijos rengimas.

4. Aplinkos monitoringo, prevencinės, aplinkos atkūrimo priemonės:

4.1. savivaldybės aplinkos monitoringo programos parengimas pagal Bendruosius savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatus ir įgyvendinimas;

4.2. savivaldybės aplinkos oro kokybės valdymo programos ir jos priemonių plano parengimas, tikslinimas ir šių priemonių įgyvendinimas;

4.3. įrenginių, įrangos, priemonių, reikalingų aplinkos būklei stebėti įsigijimas, projektavimas, statyba, remontas ir rekonstravimas;

4.4. užterštų (ir galbūt užterštų) dirvožemio teritorijų, paviršinių vandens telkinių ir jų pakrančių būklės ir užterštumo (kokybės) tyrimas, įvertinimas ir valymo darbai;

4.5. vandens telkinių pakrančių valymas ir tvarkymas (pvz., menkaverčių krūmų iškirtimas, erozijos pažeistos pakrantės atstatymas, makrofitų šienavimas vandens telkiniuose, natūralios pakrančių augalijos atkūrimas, atliekų surinkimas, šlapynių atkūrimas, rekreacinių įrenginių įrengimas (remontas) ir pan.);

4.6. batimetrinių matavimų, batimetrinių žemėlapių sudarymo, ežerų dumblo tyrimo darbai;

4.7. pantoninių valčių prieplaukų projektavimas, statyba, rekonstravimas, remontas;

4.8. pavojų aplinkai keliančių cheminių medžiagų sutvarkymo darbai;

4.9. ekstremalių ekologinių situacijų, avarijų, įvykių padarinių likvidavimas;

4.10. sorbentų ir kitų priemonių (taršos matavimo, teršalų sklidimo lokalizavimo, likvidavimo ir surinkimo, taršos zonoje dirbančiųjų asmeninės apsaugos, gelbėjimo ant vandens, techninės priemonės ir įrankiai), reikalingų avarijų padariniams likviduoti, pirkimas;

4.11. laukinių gyvūnų (pvz., vilkų, žąsų, gulbių, gervių ir pan.) daromos žalos prevencinės (atbaidančių) priemonės (pvz., garsiniai signalai, vaizdinės priemonės; aptvėrimai, apsauginės juostos ir pan.);

4.12. išvardintoms priemonėms įgyvendinti reikalingos dokumentacijos rengimas.

5. Visuomenės švietimo ir mokymo aplinkosaugos klausimais priemonės:

5.1. visuomenės informavimas aplinkosaugos klausimais per visuomenės informavimo priemones (pvz., spauda, radijas, televizija, internetas, reklamos stendai, šviesłentės ir pan.);

5.2. visuomenės ir jos tikslinių grupių švietimas ir mokymas (seminarai, konferencijos, mokymai ir kvalifikacijos kėlimo kursai) aplinkosaugos tema. Finansuojama tik mokymų medžiagos parengimas, spausdinimas, patalpų ir (ar) mokymui būtinos įrangos nuoma, lektorių ir (ar) transporto paslaugos;

5.3. aplinkosaugos srityje dirbančių specialistų (valstybės, savivaldybių ir įmonių darbuotojų)

mokymas ir (ar) kvalifikacijos kėlimas. Finansuojama tik mokymų medžiagos parengimas, spausdinimas, patalpų ir (ar) mokymui būtinos įrangos nuoma, lektorių ir (ar) transporto paslaugos;

5.4. aplinkosauginių akcijų, renginių, talkų, parodų organizavimas;

5.5. knygų, plakatų, lankstinukų, bukletų, skrajučių ir spaudinių (laikraščiai ir žurnalai) aplinkosaugine tema spausdinimas (leidyba), įsigijimas ir platinimas;

5.6. filmų ir (ar) reklaminių filmukų kūrimas;

5.7. tikslinių grupių (pvz., švietimo įstaigos, neformalaus ugdymo įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, bendruomenės ir pan.) vykdoma aplinkosauginė veikla, aplinkosauginių programų ir projektų įgyvendinimas, eskursijų organizavimas (transporto, lankytinų vietų ir objektų lankymo išlaidos);

5.8. išvardintoms priemonėms įgyvendinti reikalingos dokumentacijos rengimas.

6. Želdynų ir želdinių apsaugos, tvarkymo, būklės stebėsenos, želdynų kūrimo, želdinių veisimo, inventorizacijos priemonės:

6.1. naujų želdinių (pvz., medžių, krūmų, krūmokšnių ir lianų sodinukai, gėlių sėklos ir pan.) įsigijimas ir veisimas (pvz., vejų ir gėlynų sodinimas, įrengimas ir pan.);

6.2. želdynų kūrimo, tvarkymo ir pertvarkymo projektų rengimas;

6.3. želdynų kūrimas, tvarkymas, pertvarkymas, inventorizavimas ir informacinių ženklų įrengimas;

6.4. atskirojo želdyno, norint jį įrašyti į nekilnojamojo turto kadastrą ir registrą, įteisinimo darbai;

6.5. želdynų ir želdinių tvarkymo ir inventorizavimo įrangos pirkimas;

6.6. želdinių sanitarinės būklės gerinimo darbai (pvz., mokslininkų rekomendacijų parengimas, jų įgyvendinimui reikalingų medžiagų pirkimas ir panaudojimas rekomendacijose nurodytoms priemonėms įgyvendinti);

6.7. pavojų keliančių ir sergančių medžių šalinimo darbai (pvz., medžių nukirtimas, kelmų šalinimas ar žeminimas iki žemės paviršiaus, žemės paviršiaus (šaligatvio dangos) sutvarkymas išrovus kelmą ir pan.);

6.8. medžių ir krūmų genėjimo, medžių gyvybingumo palaikymo ir šakų smulkinimo darbai;

6.9. želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos įgyvendinimo priemonės, jų vykdymui reikalingų medžiagų ir įrangos pirkimas;

6.10. savivaldybės želdynų ir želdinių tvarkymo, želdynų kūrimo, želdinių veisimo programos parengimas;

6.11. želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių rengimas;

6.12. savivaldybės darbuotojų, atsakingų už želdynų ir želdinių apsaugą, priežiūrą ir tvarkymą, mokymas ir (ar) kvalifikacijos kėlimas;

6.13. dokumentacijos reikalingos išvardintoms priemonėms įgyvendinti rengimas.

7. Žemės sklypų, kuriuose neuždrausta medžioklė, savininkų, valdytojų ir naudotojų (medžiotojų būreliai nėra žemės sklypų savininkai, valdytojai ar naudotojai, todėl įplaukos į Programą pagal Įstatymo 3 straipsnio 2 dalį negali būti skiriamos medžiotojų būrelių įgyvendinamų priemonių finansavimui) įgyvendinamos priemonės, kurioms finansuoti naudojamos lėšos, surinktos už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą:

7.1. repelentų pirkimas;

7.2. želdinių ir žėlinių apdorojimo repelentais darbai;

7.3. aptvėrimo tvoromis, apsauginėmis juostomis darbai ir šiems darbams atlikti reikalingų medžiagų pirkimas;

7.4. medelių individualių apsaugos priemonių pirkimas ir jų įrengimas;

7.5. laukinių gyvūnų natūralias mitybos sąlygas gerinančių želdinių (pvz., paprastoji kriaušė, miškinė obelis, paprastasis ąžuolas, karklas, gluosnis, drebulė, šermukšnis, europinis ir karpotasis ožekšnis ir pan.) pirkimas ir įveisimas;

7.6. daugiamečių aukštaūgių augalų (pvz., zuikiakrūmis, topinambas (bulvinė saulėgrąža), kmynai, daugiametis pašarinis lubinas ir pan.) pirkimas ir įrengimas aikštelių, gerinančių laukinių gyvūnų natūralias mitybos sąlygas ir suteikiančių jiems prieglobstį;

7.7. specialieji miško kirtimai, kurių tikslas – papildomas elninių žvėrių maitinimas žiemą;

7.8. papildomo elninių žvėrių šėrimo miško kirtimo atliekomis darbai;

7.9. miško aikščių šienavimas, kuriuo siekiama miško aikštes išlaikyti patraukliomis elninių

Suderino: Raimondas Simanavičius, Regina Strumskienė, Asta Zakarevičienė, Reda Dūdiene, Nataša Aleksiejeva, Rita Baltakienė

žvėrių mitybos vietomis, ir nupjautos augalijos krovimas į krūvas;

7.10. laižomosios druskos pirkimas ir laižyklų įrengimas;

7.11. bebraviečių ardymo darbai;

7.12. kartografinės ir kitos medžiagos, reikalingos pagal Medžioklės įstatymo reikalavimus rengiamiems medžioklės plotų vienetų sudarymo ar jų ribų pakeitimo projektams parengti, pirkimas;

7.13. vilkų ūkiniams gyvūnams daromos žalos prevencijos priemonių įsigijimas ir įrengimas (specialios tvoros, elektriniai piemenys ir pan.);

7.14. vilkų ūkiniams gyvūnams padarytos žalos atlyginimas.

8. Kitos priemonės, kurios atitinka Įstatymo ir kitų teisės aktų, kuriais yra nustatytos savivaldybių funkcijos aplinkosaugos srityje, ir kurias galima priskirti šiose rekomendacijose nurodytoms priemonių grupėms.

Suderino: Raimondas Simanavičius, Regina Strumskienė, Asta Zakarevičienė, Reda Dūdiene, Nataša Aleksiejeva, Rita Baltakienė

Iyginamasis variantas

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo rekomendacijos

Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – Programa) lėšos naudojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymu (toliau – Įstatymas), Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu ir kitais teisės aktais.

Savivaldybės įgyvendinamos konkrečios priemonės pavadinimas gali skirtis nuo pavadinimo priemonės, nurodytos šiose rekomendacijose, tačiau savivaldybės įgyvendinama priemonė turi atitikti Įstatymo nuostatas.

Programos lėšos negali būti naudojamos su savivaldybių funkcijomis aplinkosaugos srityje nesusijusioms priemonėms finansuoti.

Priemonės suskirstytos į priemonių grupes, kurios nurodytos Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje „Specialiosios programos lėšos naudojamos“:

1. Aplinkos kokybės gerinimo ir aplinkos apsaugos priemonės:

1.1. valstybinio fondo žemėje esančių bešeimininkių karjerų ir durpynų, kurių ištekliai neįtraukti į valstybės balansą, rekultivavimo ir (ar) sutvarkymo darbai;

1.2. neigiamą poveikį aplinkai darančių bešeimininkių ir savivaldybei priklausančių statinių, įrenginių (pvz., vandens gręžiniai, užtvankos, fermos ir pan.), jų liekanų griovimo, ardymo, tamponavimo, konservavimo, po statinio nugriovimo aplinkos sutvarkymo darbai;

1.3. dviračių ir kito bevariklio transporto takų ir kelių, kitų su tuo susijusių infrastruktūros elementų projektavimo, įrengimo ir priežiūros darbai;

1.4. savivaldybės teritorijoje esančių valstybės saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo darbai (pvz., informaciniai ženklai ir stendai, apsauginės tvorelės, rekreaciniai įrenginiai, šienavimas, menkaverčių krūmų iškirtimas, pažintinių takų ir apžvalgos aikštelių įrengimas ir pan.);

1.5. savivaldybės draustinių steigimo, ribų keitimo, jų tvarkymo priemonių nustatymui reikalingų dokumentų rengimas. Savivaldybės gamtos paveldo objektų apsaugos ir tvarkymo darbai, gamtos paveldo objektą skelbiant saugomu reikalingų dokumentų rengimas;

1.6. smėlio, druskos ir purvo mišinio, kuris didina kietųjų dalelių koncentraciją aplinkos ore, surinkimo iš miestų gatvių ir šalinimo darbai;

1.7. gatvių plovimo ir (ar) laistymo, naudojant ir (ar) nenaudojant kietąsias daleles surišančias medžiagas, darbai ir kietąsias daleles surišančių medžiagų įsigijimas;

1.8. **valstybės ir** savivaldybei patikėjimo teise perleistų vandens telkinių įžuvinimo ir žuvų gelbėjimo, jų dusimo atveju, darbai;

1.9. gyventojams priklausančių gaminių, turinčių neigiamą poveikį aplinkai darančių medžiagų, atliekų tvarkymas;

1.10. valstybei ar savivaldybei priklausančių užtvankų remonto ir rekonstravimo darbai, tvenkinių naudojimo ir priežiūros taisyklių parengimas. Užtvankų projektavimas ir statyba nefinansuojama. Kitų hidrotechninių statinių (pvz., hidroelektrinė) projektavimo, statybos, remonto ir rekonstravimo darbai nefinansuojami;

1.11. krantotvarkos priemonių, numatytų aplinkos ministro įsakymu patvirtintoje Pajūrio juostos tvarkymo programoje, įgyvendinimo darbai;

1.12. biologinės įvairovės išsaugojimo, saugomų rūšių ir natūralių buveinių apsaugos (pvz., natūralių pievų išlaikymas (šienavimas, krūmų kirtimas), varliagyvių migracijos kelių apsauga, gandralizdžių perkėlimas nuo elektros stulpų ir pan.) darbai. Naminių ir beglobių naminių gyvūnų priežiūra, jų skaičiaus reguliavimas ir apskaita (pvz., žetonai) nefinansuojami;

1.13. aplinkos ministro įsakymu patvirtintame Invazinių Lietuvoje rūšių sąraše esančių rūšių (pvz., Sosnovskio barštis ir pan.) kontrolės įgyvendinimo darbai;

1.14. varninių paukščių **ir mašalų** gausos reguliavimas;

1.15. išmetamų į atmosferą, vandenį, žemės paviršių ir gilesnius jo sluoksnius teršalų mažinimo įrenginių (pvz., nuotekų ir lietaus surinkimo, valymo, vandens tiekimo ir kokybės gerinimo, šildymo sistemos ir jų elementai) įsigijimas, projektavimas, statyba, remontas, rekonstravimas, inventorizavimas. Melioracijos sistemų tvarkymas nefinansuojamas;

Suderino: Raimondas Simanavičius, Regina Strumskienė, Asta Zakarevičienė, Reda Dūdiene, Nataša Aleksiejeva, Rita Baltakienė

1.16. valstybei ar savivaldybei priklausančių hidrotechninių statinių griovimas ir išmontavimas;

1.17. mokslo taikomųjų darbų ir studijų, susijusių su išvardintomis aplinkos kokybės gerinimo priemonėmis, rengimas;

1.18. išvardintoms priemonėms įgyvendinti reikalingos dokumentacijos rengimas.

2. Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonės:

2.1. atliekų surinkimo iš viešųjų teritorijų priemonių (šiukšlių ir ekskrementų surinkimo dėžės, konteineriai ir pan.) įsigijimas ir įrengimas;

2.2. komunalinių atliekų surinkimui ir (ar) rūšiavimui jų susidarymo vietose skirtų priemonių įsigijimas ir jų transportavimas į eksploatacijos vietas. Minėtų priemonių (pvz., konteineriai) eksploatavimas ar kitokios jų administravimo paslaugos ar darbai nefinansuojami;

2.3. komunalinių atliekų turėtojo registro programinių priemonių sukūrimas ir tvarkymas, atliekų tvarkymo sistemos organizavimui ir administravimui reikalingų duomenų įsigijimas;

2.4. komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikiančio atliekų tvarkytojo parinkimo atrankos konkurso sąlygų (pirkimo dokumentai, paslaugos teikimo sutartis, techninė specifikaciją ir pan.) parengimo paslaugos;

2.5. atliekų surinkimo konteinerių aikštelių, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių, buityje susidarančių pavojingų atliekų surinkimo punktų ir mechaninio – biologinio apdorojimo įrenginių projektavimas, statyba, rekonstravimas, remontas;

2.6. atliekų tvarkymo planų ir kitų dokumentų, reikalingų išvardintoms priemonėms įgyvendinti, rengimas.

3. Atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymo priemonės:

3.1. atliekų surinkimo, transportavimo, perdirbimo, kitokio naudojimo ar šalinimo darbai;

3.2. atliekų, kuriomis užteršta teritorija, nustatymo ir atliekomis užterštos teritorijos išvalymo ir sutvarkymo darbai;

3.3. išvardintoms priemonėms įgyvendinti reikalingos dokumentacijos rengimas.

4. Aplinkos monitoringo, prevencinės, aplinkos atkūrimo priemonės:

4.1. savivaldybės aplinkos monitoringo programos parengimas pagal Bendruosius savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatus ir įgyvendinimas;

4.2. savivaldybės aplinkos oro kokybės valdymo programos ir jos priemonių plano parengimas, tikslinimas ir šių priemonių įgyvendinimas;

4.3. įrenginių, įrangos, priemonių, reikalingų aplinkos būklei stebėti įsigijimas, projektavimas, statyba, remontas ir rekonstravimas;

4.4. užterštų (ir galbūt užterštų) dirvožemio teritorijų, paviršinių vandens telkinių ir jų pakrančių būklės ir užterštumo (kokybės) tyrimas, įvertinimas ir valymo darbai;

4.5. vandens telkinių pakrančių valymas ir tvarkymas (pvz., menkaverčių krūmų iškirtimas, erozijos pažeistos pakrantės atstatymas, makrofitų šienavimas vandens telkiniuose, natūralios pakrančių augalijos atkūrimas, atliekų surinkimas, šlapynių atkūrimas, rekreacinių įrenginių įrengimas (remontas) ir pan.);

4.6. batimetrinių matavimų, batimetrinių žemėlapių sudarymo, ežerų dumblo tyrimo darbai;

4.7. pantoninių valčių prieplaukų projektavimas, statyba, rekonstravimas, remontas;

4.8. pavojų aplinkai keliančių cheminių medžiagų sutvarkymo darbai;

4.9. ekstremalių ekologinių situacijų, avarijų, įvykių padarinių likvidavimas;

4.10. sorbentų ir kitų priemonių **(taršos matavimo, teršalų sklidimo lokalizavimo, likvidavimo ir surinkimo, taršos zonoje dirbančiųjų asmeninės apsaugos, gelbėjimo ant vandens, techninės priemonės ir įrankiai)**, reikalingų avarijų padariniams likviduoti, pirkimas;

4.11. laukinių gyvūnų (pvz., vilkų, žąsų, gulbių, gervių ir pan.) daromos žalos prevencinės (atbaidančių) priemonės (pvz., garsiniai signalai, vaizdinės priemonės; aptvėrimai, apsauginės juostos ir pan.);

4.12. išvardintoms priemonėms įgyvendinti reikalingos dokumentacijos rengimas.

5. Visuomenės švietimo ir mokymo aplinkosaugos klausimais priemonės:

5.1. visuomenės informavimas aplinkosaugos klausimais per visuomenės informavimo priemones (pvz., spauda, radijas, televizija, internetas, reklamos stendai, šviesleintės ir pan.);

5.2. visuomenės ir jos tikslinių grupių švietimas ir mokymas (seminarai, konferencijos, mokymai ir kvalifikacijos kėlimo kursai) aplinkosaugos tema. Finansuojama tik mokymų medžiagos parengimas, spausdinimas, patalpų ir (ar) mokymui būtinos įrangos nuoma, lektorių ir (ar)

Suderino: Raimondas Simanavičius, Regina Strumskienė, Asta Zakarevičienė, Reda Dūdiene, Nataša Aleksiejeva, Rita Baltakienė

transporto paslaugos;

5.3. aplinkosaugos srityje dirbančių specialistų (valstybės, savivaldybių ir įmonių darbuotojų) mokymas ir (ar) kvalifikacijos kėlimas. Finansuojama tik mokymų medžiagos parengimas, spausdinimas, patalpų ir (ar) mokymui būtinos įrangos nuoma, lektorių ir (ar) transporto paslaugos;

5.4. aplinkosauginių akcijų, renginių, talkų, parodų organizavimas;

5.5. knygų, plakatų, lankstinukų, bukletų, skrajučių ir spaudinių (laikraščiai ir žurnalai) aplinkosaugine tema spausdinimas (leidyba), įsigijimas ir platinimas;

5.6. filmų ir (ar) reklaminių filmukų kūrimas;

5.7. tikslinių grupių (pvz., švietimo įstaigos, neformalaus ugdymo įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, bendruomenės ir pan.) vykdoma aplinkosauginė veikla, aplinkosauginių programų ir projektų įgyvendinimas, eskursijų organizavimas (transporto, lankytinų vietų ir objektų lankymo išlaidos);

5.8. išvardintoms priemonėms įgyvendinti reikalingos dokumentacijos rengimas.

6. Želdynų ir želdinių apsaugos, tvarkymo, būklės stebėsenos, želdynų kūrimo, želdinių veisimo, inventorizacijos priemonės:

6.1. naujų želdinių (pvz., medžių, krūmų, krūmokšnių ir lianų sodinukai, gėlių sėklos ir pan.) įsigijimas ir veisimas (pvz., vejų ir gėlynų sodinimas, įrengimas ir pan.);

6.2. želdynų kūrimo, tvarkymo ir pertvarkymo projektų rengimas;

6.3. želdynų kūrimas, tvarkymas, pertvarkymas, inventorizavimas ir informacinių ženklų įrengimas;

6.4. atskirojo želdyno, norint jį įrašyti į nekilnojamojo turto kadastrą ir registrą, įteisinimo darbai;

6.5. želdynų ir želdinių tvarkymo ir inventorizavimo įrangos pirkimas;

6.6. želdinių sanitarinės būklės gerinimo darbai (pvz., mokslininkų rekomendacijų parengimas, jų įgyvendinimui reikalingų medžiagų pirkimas ir panaudojimas rekomendacijose nurodytoms priemonėms įgyvendinti);

6.7. pavojų keliančių ir sergančių medžių šalinimo darbai (pvz., medžių nukirtimas, kelmų šalinimas ar žeminimas iki žemės paviršiaus, žemės paviršiaus (šaligatvio dangos) sutvarkymas išrovus kelmą ir pan.);

6.8. medžių ir krūmų genėjimo, medžių gyvybingumo palaikymo ir šakų smulkinimo darbai;

6.9. želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos įgyvendinimo priemonės, jų vykdymui reikalingų medžiagų ir įrangos pirkimas;

6.10. savivaldybės želdynų ir želdinių tvarkymo, želdynų kūrimo, želdinių veisimo programos parengimas;

6.11. želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių rengimas;

6.12. savivaldybės darbuotojų, atsakingų už želdynų ir želdinių apsaugą, priežiūrą ir tvarkymą, mokymas ir (ar) kvalifikacijos kėlimas;

6.13. dokumentacijos reikalingos išvardintoms priemonėms įgyvendinti rengimas.

7. Žemės sklypų, kuriuose neuždrausta medžioklė, savininkų, valdytojų ir naudotojų (medžiotojų būreliai nėra žemės sklypų savininkai, valdytojai ar naudotojai, todėl įplaukos į Programą pagal Įstatymo 3 straipsnio 2 dalį negali būti skiriamos medžiotojų būrelių įgyvendinamų priemonių finansavimui) įgyvendinamos priemonės, kurioms finansuoti naudojamos lėšos, surinktos už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą:

7.1. repelentų pirkimas;

7.2. želdinių ir želinių apdorojimo repelentais darbai;

7.3. aptvėrimo tvoromis, apsauginėmis juostomis darbai ir šiems darbams atlikti reikalingų medžiagų pirkimas;

7.4. medelių individualių apsaugos priemonių pirkimas ir jų įrengimas;

7.5. laukinių gyvūnų natūralias mitybos sąlygas gerinančių želdinių (pvz., paprastoji kriaušė, miškinė obelis, paprastasis ąžuolas, karklas, gluosnis, drebulė, šermukšnis, europinis ir karpotasis ožekšnis ir pan.) pirkimas ir įveisimas;

7.6. daugiamečių aukštaūgių augalų (pvz., zuikiakrūmis, topinambas (bulvinė saulėgrąža), kmynai, daugiametis pašarinis lubinas ir pan.) pirkimas ir įrengimas aikštelių, gerinančių laukinių gyvūnų natūralias mitybos sąlygas ir suteikiančių jiems prieglobstį;

7.7. specialieji miško kirtimai, kurių tikslas – papildomas elninių žvėrių maitinimas žiemą;

7.8. papildomo elninių žvėrių šėrimo miško kirtimo atliekomis darbai;

7.9. miško aikščių šienavimas, kuriuo siekiama miško aikštes išlaikyti patraukliomis elninių žvėrių mitybos vietomis, ir nupjautos augalijos krovimas į krūvas;

7.10. laižomosios druskos pirkimas ir laižyklų įrengimas;

7.11. bebraviečių ardymo darbai;

7.12. kartografinės ir kitos medžiagos, reikalingos pagal Medžioklės įstatymo reikalavimus rengiamiems medžioklės plotų vienetų sudarymo ar jų ribų pakeitimo projektams parengti, pirkimas;

7.13. vilkų ūkiniams gyvūnams daromos žalos prevencijos priemonių įsigijimas ir įrengimas (specialios tvoros, elektriniai piemenys ir pan.);

7.14. vilkų ūkiniams gyvūnams padarytos žalos atlyginimas.

8. Kitos priemonės, kurios atitinka Įstatymo ir kitų teisės aktų, kuriais yra nustatytos savivaldybių funkcijos aplinkosaugos srityje, ir kurias galima priskirti šiose rekomendacijose nurodytoms priemonių grupėms.

Suderino: Raimondas Simanavičius, Regina Strumskienė, Asta Zakarevičienė, Reda Dūdiene, Nataša Aleksiejeva, Rita Baltakienė